

Politisk aftale 2026 til 2029

Mellem konstitueringspartierne
Din Stemme, Socialdemokratiet,
Venstre, Socialistisk Folkeparti,
Det Konservative Folkeparti

Omverdenen

Lolland står over for store forandringer i de kommende år. På den ene side repræsenterer Femernprojektet, industrien og turisme store muligheder. På den anden side kræver den mangeårige udvikling i kommunens demografi handling. Tilsammen betyder det, at Lolland er i gang med en grundlæggende transformation fra det samfund vi har kendt igennem de sidste 40-50 år til noget nyt. Vi ved, hvor vi kommer fra, men hvor Lolland er på vej hen, er endnu ikke entydigt.

At styre denne forandring af det lollandske samfund er den vigtigste opgave, det kommende byråd står overfor.

Lolland Kommune har arbejdet med strategiske fyrtårne siden 2020. Senest er fyrtårnene evalueret i 2025, hvor byrådet godkendte en tilpasning til i alt syv fyrtårne: Fremtidens skole, Boligudvikling, Lollands Sydkyst, Grøn industrialisering, Kommune i en ny virkelighed, International rekruttering og bosætning og Sundhed på Lolland.

De syv fyrtårne er forskellige, men har det til fælles, at de arbejder ind i de største udfordringer og muligheder, Lolland står over for, og at de hver især har potentiale til markant at ændre på Lollands grundvilkår.

Arbejdet med fyrtårne fortsætter i den kommende periode. Der vil ske en umiddelbar tilpasning af fyrtårnene til indholdet i konstitueringsaftalen og en gennemgribende revision i forbindelse med næste plan- og udviklingsstrategi.

Konstitueringen vil arbejde for at gribe de muligheder der opstår i respekt for den historie og samtid øen er rundet af. Byrådet og konstitueringspartierne skal sætte den strategiske retning, men det kan kun lykkes i samarbejde med borgere, foreninger, organisationer og virksomheder på Lolland. Borgerinddragelse i bred forstand vil derfor være et særligt fokuspunkt for konstitueringen.

Økonomi

Lolland Kommune står overfor en betydelig underfinansiering i 2027 og fremad. Dette skyldes først og fremmest befolkningsudviklingen og det nationale udligningssystem. Begge udfordringer skal adresseres i den kommende byrådsperiode.

Regeringen arbejder på en reform af udligningssystemet til vedtagelse i 2029. Det er helt afgørende, at Lolland Kommune arbejder for, at det nye udligningssystem bliver baseret på velunderbyggede analyser. Arbejdet for en retfærdig udligning bliver en kerneopgave for det kommende byråd.

Uanset udligningssystemet er Lolland Kommunes økonomi udfordret af mange års befolkningstilbagegang, ændret demografi og ændrede forventninger til kommunens servicetilbud. Til dette kommer de akkumulerede konsekvenser af kronisk underfinansiering, der ikke har tilladt de nødvendige investeringer i vedligeholdelse og modernisering af kommunens virksomhed.

Konstitueringen vil iværksætte en grundig budget-, opgave- og strukturanalyse med henblik på at skabe rammerne for en realistisk fremtidig drift. Centralt i dette arbejde vil være de analyser af kommunens udgiftsstruktur, der allerede er udarbejdet. Disse analyser viser at Lolland Kommunes udgiftsniveau, korigeret for befolkningssammensætningen, på de fleste af de store udgiftsområder ligger på eller over landsgennemsnittet. En væsentlig forklaring på dette er, at kommunens udgifter ikke i fuldt omfang er blevet tilpasset til en faldende befolkning. Hvilket har haft den konsekvens, at udgiften målt pr. borger har været stigende, uden at denne har givet en mærkbar forbedring af den leverede service.

Analysen vil omfatte alle forvaltningsområder, men allerede i udgangspunktet ses muligheder for tilpasninger på:

- Den politiske udvalgsstruktur og honorarer
- Samarbejde med eksterne samarbejdspartnere evalueres i det kommende år
- Hal- og facilitetsstrategi
- Kommunens samlede bygningsmasse

Borgerinddragelse

Borgerinddragelse vil være et fokuspunkt uanset hvilket politikområde, der arbejdes med. Der nedsættes fra starten af den kommende byrådsperiode et §17 stk. 4 udvalg, der på tværs af udvalgsområderne skal udarbejde anbefalinger for inddragelse af borgerne. Udvalget nedsættes med tre medlemmer udpeget af og blandt byrådets medlemmer og 8-10 borgere/eksterne, der udpeges, så de repræsenterer et bredt udsnit af befolkningen.

En del af §17 stk. 4 udvalgets arbejde vil være at foreslå temaer, hvor det er relevant at nedsætte opgaveudvalg eller andre samarbejdsfora sammensat af politikere, borgere og andre interessenter, der kan kvalificere de beslutninger, byrådet skal træffe.

Konstitueringen ønsker endvidere, at arbejdet med inddragelse af unge skal revitaliseres med afsæt i ungestrategien fra 2023. Muligheden for at etablere et ungebyråd forankret i de lokale skoler og uddannelsesinstitutioner afklares. Hensigten er, at dette organ kan være omdrejningspunkt for ungeinddragelsen.

Råd, nævn og andre formelle organer knyttes til udvalgsstrukturen, og de nye udvalg evaluerer, om de allerede etablerede organer fortsat er relevante.

Liv på Lolland – i byer, landsbyer, landdistrikter og på øerne

Konstitueringen ønsker at understøtte det gode liv både på landet, i landsbyerne, i byerne og på øerne. For at understøtte hverdagslivet i hele kommunen iværksættes følgende initiativer:

- Landsbystrategier. I den kommende kommuneplan skal der arbejdes med mere fyldestgørende strategier for kommunens landsbyer i dialog med borgerne.
- Transport. Den igangværende busanalyse skal færdiggøres med fokus på fleksibel og bedre dækning.
- Projekterne Nakskov 2030 og arbejdet med strategi for Maribo bymidte fortsætter uændret.
- I forlængelse af permanentgørelsen af elementfabrikken og turismeudvikling af forlandet ved Rødbyhavn, vil områdefornyelse af Rødby og Rødbyhavn blive relevant.
- Bosætning. Der udarbejdes en analyse, der skal belyse baggrunden for pendling ind- og ud af Lolland og af hvilke faktorer, der kan øge attraktiviteten for yngre tilflyttere.
- Landdistriktskoordinatorfunktion. Der etableres et one-point-of-contact, der skal bistå landsbyerne med koordinering og kontakt til kommunen.

Færgestrategi

Konstitueringen er enige om, at

- Der arbejdes videre med grundlag i den vedtagne færgestrategi.
- Nye initiativer afventer et planlagt ministermøde med ø-kommunerne i januar 2026.
- Der kan medtages passagerer, når færgen benytter Bandholm som havn. Disse afgange afhænger af den løbende planlægning af færgedriften, og vil derfor ikke være en del af den officielle fartplan.
- Der udarbejdes en uvildig analyse af færgedriften, der skal belyse effektiviteten af kommunens drift, og serviceniveau i sammenligning med andre danske øer.
- I forlængelse af dette vil der ved budgetlægningen for 2027 blive taget stilling til, om der skal ske en hurtigere implementering af færgestrategien, og om yderligere tiltag er nødvendige.

Strategisk arealplanlægning

Med grøn trepart, naturgenopretning, BNBO, klimasikring, VE-udlæg, erhvervs- og boligudvikling osv. bliver det stadig tydeligere, at der er behov for en strategisk drøftelse af, hvordan kommunens samlede areal bedst anvendes, og hvordan de forskellige anvendelsesformål kan understøtte hinanden eller prioriteres i forhold til hinanden.

Konstitueringen er enige om, at strategisk arealanvendelse skal være et strategisk fyrtårn

Sundhed og ældre

Sundhed på Lolland fastholdes som fyrtårn i det kommende byråds arbejde. Således at der sættes et samlet byrådsfokus på nye lovgivninger og tiltag på sundhedsområdet, herunder:

- Sundhedsreform, ny folkesundhedslov
- Sundhedsråd, fremtidig lægedækning, behandling tættere på borgeren m.v.
- Opgaveflytning og plejeboligstrategi som konsekvens heraf
- Der etableres et samarbejde med nabokommuner og lokalt forankrede repræsentanter i Regionrådet.

Konstitueringspartierne ønsker, at den eksisterende plan for implementering af ældrereformen fastholdes. Samtidig fastholdes et særligt fokus på demens og palliation som et væsentligt omdrejningspunkt for en værdig ældrepleje, hvor hensyn til effektivitet, et stigende antal ældre med behov for pleje og muligheder for velfærdsteknologiske løsninger bringes i spil. Ambitionerne i plejeboligstrategien fastholdes og den justeres i forhold til sundhedsreformen.

Skoler

Med baggrund i det faldende børnetal er den eksisterende skolestruktur under pres – ikke mindst i landdistrikterne. Frem for at vente til faldende elevtal påtvinger beslutninger, vil konstitueringen tage initiativ til en dialog med skole og lokalsamfund om hvordan, der også i fremtiden sikres skoletilbud i alle dele af kommunen. Konstitueringen er åbne for både at videreudvikle de eksisterende folkeskoletilbud og over for at understøtte etableringen af friskoler, hvor der ikke er det nødvendige grundlag for fortsat at drive offentlige skoler.

Konstitueringen ønsker, at der arbejdes videre på at realisere den nyligt vedtagne og ambitiøse folkeskolestrategi som har tre hovedelementer:

- kvalitet i undervisningen så alle elever lærer og trives så godt som de kan
- det specialiserede område
- fokus på den internationale dimension i fremtidens skole.

Derudover vil konstitueringspartierne arbejde for, at

- Juniormesterlære får de bedst mulige rammer, så ordningen kan tilgodese flest muligt unge i kommunen.
- Den forestående sammenlægning af specialskolen hæver kvaliteten i undervisningstilbuddet.

Erhverv- og turisme

Konstitueringen ønsker at gøre Lolland Kommune attraktiv for bosætning. Dette skal bl.a. ske gennem erhvervsudvikling inden for traditionelle fremstillingserhverv, iværksætteri, energitugt produktion og ikke mindst turisme. Både den internationale turisme og den lille naturturisme. Herunder muligheden for profilturisme som velser og gastronomi m.v.

Arbejdet med at omdanne Femernfabrikken til Industripark Lolland fortsætter. Det samme gælder udviklingen af erhvervsarealerne på Stensø ved Nakskov og indsatserne for at udvikle turismen på sydkysten og i kommunen som helhed.

Denne vækst og udvikling har et overordnet mål, nemlig at skabe en ny retning for Lolland Kommune, især med fokus på et øget skattegrundlag.

Lolland Kommune skal have penge i kassen så de opgaver, der ligger foran os inden for de kommunale kerneområder - ældreområdet, skoleområdet mv. - kan løses, og de kommende reformer kan realiseres uden at kommunens økonomi kolliderer.

Konstitueringen er enig om, at grøn energi er en væsentlig faktor for fremtidig vækst og udvikling og derfor ligger det os meget på sinde at få det nationale samarbejde intensiveret således, at betingelserne er på plads til efter 2029, hvor vi må forvente at der igen kommer øget fokus på etablering af en øget elektrificering på land med alle de grønne energikilder i en balanceret form. (vind fra land og hav, sol, batterier, biogas, og fremtidens grønne brændsler).

For at dette kan ske, er der en række forudsætninger, der skal være på plads:

1. Inddragelse

- Opstilling af vedvarende energi starter med borgerdialog. Det gælder hvert konkret projekt, hvor interessenterne – borgere, opstiller, virksomhed, kommune bringes sammen for at afsøge muligheder og forudsætninger for etablering af vedvarende energi.
- På kommunalt niveau nedsættes et bredt inddragelsesorgan, der skal arbejde med udvikling af modeller for, hvordan etableringen af vedvarende energi kan ske i respekt og i samspil med de behov og interesser, der er i området. Dette kan f.eks. ske gennem nedsættelsen af et §17 stk. 4 udvalg.

2. Nationalt ansvar. I forhold til folketinget skal der arbejdes på at der gives:

- a. Lokal skattegevinst til kommunekassen for opstilling af grøn energi
- b. Genoptagelse af kystnære havvind projekter
- c. Afklaring af den nationale udbygning af elnettet og grøn strøm
- d. Bedre mulighed for at samtænke projekter for vedvarende energi med andre lokale prioriteringer både i kommunen som helhed og i det nære

lokalområde. For eksempel energifællesskaber, grøn trepart, udtag af lavbundsjord, skovrejsning og naturgenopretning.

3. Lokal planlægning

- Konstitueringen vil frem mod 2029 arbejde på en mere bæredygtig model. Dette vil indebære, at:
 - a. Lolland Kommune fremadrettet ikke vil etablere traditionelle vedvarende energianlæg løsrevet fra øvrige planlægningshensyn. Dette gælder også de udlæg til vedvarende energi, der aktuelt er under forberedelse som barmarksprojekter i det åbne land. Ved behandling af fremtidige projekter vil der allerede i planlægningsfasen skulle ske en inddragelse af øvrige hensyn til udvikling og interessenter. Hybridparker og løsninger, der tilgodeser f.eks. naboforhold, ejerformer, natur og rekreative hensyn ses som den mest farbare vej.
 - b. Konstitueringen bakker op om projektet med at etablere et hybridanlæg på Frederiksdal. Forsøgsprojektet ses som et godt grundlag for, hvordan der i fremtiden kan arbejdes med etablering af grønne energianlæg.
 - c. Ved fremtidige lokalplaner vil etablering af solanlæg på tage og parkeringspladser blive søgt fremmet.
 - d. Konstitueringen vil arbejde for etablering af mere biogas på Lolland, således at symbioser og ressourcer anvendes bedst muligt, og at CO₂ udledning reduceres og de afgassede materialer kan tilbageføres til de lokale landbrugsarealer.
 - e. Såfremt der hos nye eller etablerede virksomheder er et konkret og aktuelt behov for etablering af grønne energistrømme, vil dette blive imødekommet under hensyn til ovenstående tilgang.

Social- og Arbejdsmarkedsområdet

Beskæftigelsesreformen betyder en frisættelse af kommunerne. Den konkrete lovgivning og dermed de præcise forventninger til fremtidens beskæftigelsesindsats er endnu ikke fastlagt, og det bliver en betydelig opgave for det nye byråd at følge reformen til dørs.

Konstitueringsgruppen vil prioritere følgende indsatser på området:

- Investeringer i velfærdsindsatser i samarbejde med Den Sociale Kapitalfond, Den Sociale Investeringsfond og andre aktører. I denne kontekst ses sociale ydelser ikke som rene udgifter, men som investeringer i forandringer til gavn for borgeren og den kommunale økonomi.
- Ungeløftet vil være omdrejningspunktet for en målrettet indsats over for unge, som har udfordringer ud over ledighed – herunder psykiske lidelser.

- Den fremtidige placering af STU-tilbuddet. Dette skal ses i lyset af, at de nuværende bygninger i Hunseby er udslidte.

Fritids- og kulturområdet

Fritids- og kulturlivet har stor betydning for bosætning, livskvalitet og sammenhængskraft i lokalområdet, men det er udfordret af ændret demografi, nedslidte faciliteter og spredning på mange lokationer.

Konstitueringspartierne vil prioritere

- Facilitetsstrategi for fremtidens haller og kulturhuse
- Bibliotek og borgerservice skal udvikles til fremtidens behov. Dette kan ske ved at adskille de to funktioner.

Maribo den 1. december 2025

Marie-Louise Brehm Nielsen
Borgmester

Henning A. Rasmussen
Din Stemme (gruppeformand)

Vibeke Grave
Socialdemokratiet (gruppeformand)

Tine Vinther Clausen
Venstre (gruppeformand)

Cecilie Louise Stabell
Socialistisk Folkeparti (gruppeformand)

Henrik Jacobsen
Konservative Folkeparti (gruppeformand)